

Maastajuoksu

Maastajuoksun historiaa

Ennen vuotta 1920 Englannissa juoksutoiminta oli pääsääntöisesti coursing juoksuja joiden säännöt julkaistiin jo Elisabet I aikoihin. Koirat ajoivat takaa eläviä jäniksiä. Nythän siellä on kielletty koirien käyttäminen metsästyksessä. Irlannissa metsästys on vielä sallittua.

Metsästyksestä kokeeksi

Koska vinttikoirat olivat pääasiassa ylhäisten ja hallitsijoiden koiria muodostui metsästystapahtumalle jo varhain tietyt tarkoin säännellyt muodot, ja myös koirien suoriutumista erilaisissa tilanteissa ryhdyttiin seuraamaan, sekä käyttämään saatua tietoa koirien jalostuksessa. Aluksi tilanne oli yksinkertainen, koira joka ei tuonut saalista ei itsekään tarvinnut ruokaa ja poistettiin muonavahvuudesta. Sittemmin koirien suorituksia ryhdyttiin analysoimaan tarkemmin ja tuloksia käytettiin myös koirien jalostuksessa, jopa niin, että koira ei merkitty rekisteriin ennen kuin se oli suoritunut hyväksytysti metsästyskokeesta.

Suomessa 1988 alkoi Kennelliiton alainen maastajuoksutoiminta

Mitä on maastajuoksu

Maastokokeessa arvostellaan viehettä seuraavan koiran ajotyöskentelyä maastoon tehdyllä mutkaisella radalla. Suurimman kokonaispistemäärän saanut koira voittaa kilpailun. Koirat juoksevat pareittain.

Osallistumisoikeus on kaikilla FCI:n ryhmän 10 koiraroduilla sekä ryhmästä 5, ibizanpodenco, faaraokoira, cirneco dell'etna, basenji sekä portugalipodengojen eri kokomuunnokset. Rhodesian koirille on oma näöllä ajavien maastokokeensa NAM. Maastajuoksuksokokeessa menestyminen edellyttää koiralta yhteiskuntakelpoisuutta, hyvää fyysistä kuntoa, toimintakykyä sekä ennen kaikkea kovaa ja laadukasta treenausta ohjaajan kanssa.

Miten Treenata:

Koiran viehevarmuus on tärkein asia opettaa. Yleensä se on luontaista, eli koira yrittää ottaa liikkuvan vieheen kiinni. Vieheen liike aiheuttaa metsästyskäyttäytymisen.

Viehevarmuuden opettaminen aloitetaan jo pentuna. Koiran kanssa leikitään rättileikkejä ja vahvistetaan vieheeseen kiinnijäämistä kehuilla. Seuraavaksi lähdetään leikkimään käsi- ja vapavieheellä. Lyhyitä pätkiä ja lopetetaan heti kun saadaan hyvä suoritus. Joskus se on yksi kerta... Suositeltavaa olisi käydä koiran kanssa kerhojen järjestämissä pentutreeneissä.

Kun koira on viehevarma, voi sen kanssa kokeilla juoksemista maastotreeneissä lyhyellä maastoradalla. Tässä ehkä kannattaa kokeilla parin kanssa juoksemista.

Noin periaatteessa maastajuoksua ei treenata juoksuttamalla koiria maastoradalla. Koirilla on tapana oppia myös se oikominen. Koiran fyysinen kunto hankitaan talvella ja keväällä. Vapaana juoksua ja erilaisia harrasteita hyväksi käyttäen

Mitä maastajuoksun aloittaminen vaatii:

-Jokaisella viralliseen maastokokeeseen osallistuvalla koiralla tulee olla koekohtainen kilpailukirja. Kilpailukirja anotaan Suomen Vinttikoiraliitolta erityisellä lomakkeella, joka on täytettävä selkeästi kaikilta osin (löytyy SVKL nettisivuilta)

Whippetit ja Italiaanot vaativat mittauksen ennen kuin voivat anoa kilpakirjaa. Ensimmäinen mittaus tulee suorittaa kun koira on täyttänyt 1v. Uusinta mittaus tulee suorittaa koiran täytettyä 2 vuotta ennen uuden kilpailukauden alkua.

Pienikokoisten rotujen osallistumisoikeus kokeisiin alkaa kun koira on täyttänyt 15 kuukautta, muissa roduissa koiran täytettyä 18 kuukautta.

Pieniksi roduiksi lasketaan: Whippet, Italiaano, Cirneco , portugalinpodengo ja basenji

-Maastajuoksukilpailussa koiralla tulee olla kilpailumantteli ja kuonokoppa.

Kilpaillessaan koiran on käytettävä Vinttikoiraliiton hyväksymää kuonokoppaa ja kilpailumanttelia. Koirat juoksevat ilman pantaa. Koira lähetettäessä voidaan käyttää lähetyshihnaa tai ns. ”slipperia”, joka ei jää koiran kaulaan.

Kilpailumantteli on:

- punainen yksivärinen tai punainen, jossa on valkoinen numero yksi (1)
- sininen yksivärinen tai sininen, jossa on valkoinen numero kaksi (2), vaihtoehtona valkoinen yksivärinen tai valkoinen, jossa on musta numero kolme (3).

HUOM! KV-KOE!

Sallitut manttelin värit Kansainvälisissä kisoissa:

-Punainen ja Valkoinen

Kilpailumantteleissa ei saa olla muita merkintöjä!!

Miten kilpaillaan?

Koirat arvotaan roduittain pareiksi. Maastorata tehdään maastoon (esim. pellolle) ja trissojen avulla siihen saadaan erilaisia mutkia, ja näin pyritään matkimaan todellista metsästystilannetta. Juostavat matkat ovat 500m-1000m. Maastajuoksuissa ei pelkkä nopeus ratkaise vaan suoritukset arvostellaan muutenkin. Arvosteluun vaikuttaa nopeuden lisäksi, kuinka innokkaasti ja tarkasti koira seuraa viehettä, miten se pystyy pitämään juoksurytminsä ja sovittamaan vauhtinsa maastovaihteluihin. Koiran pitää pystyä käyttämään maastoa ja kansakilpailijan liikkeitä hyväkseen ahdistaessaan viehettä ja sen täytyy selvittää radasta hyvässä kunnossa fyysisesti sekä psyykkisesti. Arvostelussa otetaan huomioon myös rodulle tyypillinen tapa metsästä, joten eri rotujen suoritukset eivät ole suoraan vertailukelpoisia keskenään. Arvostelun suorittaa kolme tuomaria jotka antavat max. 20 pistettä viidestä eri osa-alueesta kullekin koiralle, kokeessa koirat juoksevat kaksi suoritusta joiden yhteispisteiden perusteella koirat laitetaan paremmuusjärjestykseen

Koirat kilpailevat koeluokissa roduittain. Poikkeuksena ovat rotujen eri karvamuunnokset, jotka kilpailevat koon mukaan samassa koeluokassa sekä mitattavat rodut, joissa ylikorkeat koirat kilpailevat omissa koeluokissaan. Koeluokat voidaan edelleen jakaa esimerkiksi sukupuolen tai iän perusteella riippuen koemuodosta ja koekutsusta. Koeluokka voidaan järjestää vain, jos siihen osallistuu vähintään kaksi koiraa.

Koiran ensikilpa maatoissa on koiran koejuoksu, jolla se saa pitää kilpailuoikeutensa!

Koiran juoksuvarmuus osoitetaan sen ensimmäisessä kilpailussa. Mikäli koiran koetulos ei ole hyväksytty, (150/ 300p) sen kilpailukirja ei ole enää voimassa. Kilpailukirja palautuu voimaan kun koira suorittaa hyväksyttävästi koejuoksun. Koetoimitsija kirjoittaa kilpailukirjaan koejuoksuvaatimuksen ja ylituomari vahvistaa sen allekirjoituksellaan.

Koejuoksun voi suorittaa harjoituksissa tai kokeen yhteydessä epävirallisessa lähdössä ja siinä pitää olla mukana toinen koira. Koejuoksu koira juoksee täydessä kilpailuvarustuksessa. Koemuodon palkintotuomari valvoo koejuoksun joko hyväksyy tai hylkää. Koejuoksun valvonut tuomari kirjaa hyväksymisen kilpailukirjaan.

Maastokokeen Sertifikaatti ja Käyttövalio

Maastokokeesta Maastokokeen sertifikaatti voidaan myöntää koiralle, joka saavuttaa vähintään $\frac{3}{4}$ (kolme neljäsosaa) maksimipistemäärästä.

Käyttövalioksi koira tulee kun sillä on 5 Sertifikaattia kahdelta eri kaudelta.

Maastokokeen kulku

Ilmoittautuminen kokeeseen: (Kilpailut näkyvät SVKL:n kilpailutietojärjestelmässä)

Ilmoittautumisessa tulee näkyä:

Koiran rotu, Koiran virallinen nimi, Koiran kilpailukirjan numero

Omistajan nimi, Omistajan osoite, Omistajan puhelinnumero, Omistajan sähköpostiosoite

Kun saat vahvistuksen, koirasi on mukana kokeessa.

Maksa ilmoittautuminen!

Koepäivä:

Tule koepaikalle ajoissa. Olet saanut tiedon ilmoittautumisen yhteydessä tai tiedon missä kilpailuttaja kirje ja käsiohjelma on luettavissa. Yleensä nämä ovat järjestävän kerhon sivuilla.

Tästä selviää koirasi ilmoittautumis aika toimistoon!

Ilmoittaudu toimistoon jättämällä kilpailukirja.

Mene eläinlääkəriin ja ota rokotustodistus mukaan

Kun kaikki rotusi/ luokkasi koirat on läpäisseet eläinlääkəriin tarkastuksen, suoritetaan arvonta. Tämä tapahtuu yleensä toimistolla. Kirjoita koirasi lähdön numero ja manttelin väri ylös. Listat löytyvät myös toimiston seinältä hetken kuluttua arvonnasta.

Arvonnasta on aikaisintaan ½ h lähtöön. Seuraa lähtöpaikan lähellä olevaa numerotaulua

Lämmitä koirasi

Ole ajoissa lähtöpaikalla, viimeistään yhtä lähtönumeroa ennen omaa vuoroasi.

Koira tarkastetaan ensin järjestelykennelissä. Koiran siru luetaan ja manttelinväri sekä kuonokoppa tarkastetaan. Näin varmistetaan että oikea koira juoksee oikeassa lähdössä oikealla manttelilla.

Mene lähtöpaikalle järjestelykennelin ohjeiden mukaan. Lähtöpaikalla on lähettäjä joka ohjeistaa lähetyksen.

Lähetä koirasi! Ja ota se kiinni maalista lähettäjän ohjeiden mukaan

Poistu kilpailualueelta. Poista koiran kuonokoppa vasta järjestelykennelin jälkeen!

Jäähdytä koira ja juota se. Vie lepäämään hetkeksi

Kun rotusi / luokkasi on juostu, ilmestyy pisteet toimiston seinälle. Katso onko koirasi päässyt finaaliin.

-Jos koirasi on finaalissa, vie koirasi eläinlääkəriin ja jää odottamaan finaalien arvontaa... Eli aloitetaan alusta samalla tavalla kuin alkuerien suhteen.

-Jos koirasi ei pääse finaaliin voi kilpakirjan noutaa toimistosta.

Lepo aika alkuerien ja finaalien välissä on väh. 40min

Kun finaalit on juostu, jäädään odottelemaan palkintojen jakoa. Joskus palkitaan vähemmän koiria kuin finaalissa on osallistujia, niin tällöin kilpakirjat on noudettavissa toimistosta

Koesuoritus:

Kokeessa juostaan alkuerä ja finaali. Alkuerä- ja finaali pisteet lasketaan yhteen sijoitusten ratkaisemiseksi. Koirat, jotka eivät saa vähintään puolta (50 %) enimmäispisteistä alkuerässä, eivät voi osallistua finaaliin. Kokeen järjestäjä voi käyttää harkintaansa siinä, montako koira alkuerien parhaista otetaan finaaliin, kuitenkin niin, että koiria otetaan mahdollisimman monta. Finaaliin on pyrittävä ottamaan parillinen määrä koiria. Mikäli finaalia ei voida järjestää, sijoitukset määräytyvät alkuerän pisteiden perusteella.

Hyväksytyt tulokset: Koira saa 50% maksimipistemäärästä
(maksimi pistemäärä 600, hyväksytyt 300)

Disk: Koiran suoritus hylätään jos se häiritsee kokeen kulkua tai hyökkää tai yrittää hyökätä kansakilpailijoiden päälle estääkseen niitä normaalisti seuraamasta viehettä. Koiran kilpailukirjaan tulee selkeästi merkitä sekä hylkäys että päivämäärä, jolloin koiran osallistumisoikeus alkaa uudelleen. Hylkäys merkitään kilpailukirjaan lyhenteellä ”disk”

Koiran sulkeminen kokeesta:

- karkaa ja häiritsee muiden koirien koesuoritusta;
- juoksee eri lähdössä tai manttelilla kuin arvonnassa on määrätty;
- ei saavu ajoissa lähtönsä;
- jonka kilpailuvarustus ei ole sääntöjen mukainen.

Keskeytetty: Ylituomari tai eläinlääkäri voi keskeyttää koiran koesuorituksen esimerkiksi silloin, kun koiranterveys on vaarassa.

Luopuminen : Koiran omistajalla/ohjaajalla on oikeus koska tahansa luopua kokeesta.

Maastojen koemuodot:

Avoimet kilpailut:

Avoimissa kilpailuissa urokset ja nartut juoksevat omissa koeluokissaan, mikäli rodun koeluokkaan osallistuu vähintään kuusi (6) urosta ja narttua.

Erikoiskilpailut:

Erikoiskilpailuissa kutsuminen tapahtuu ja koeluokat määräytyvät koekutsun mukaisesti. Lähtöjen kokoaminen ja jatkoonpääsy on ilmoitettava kilpailuohjelmassa. (esim. ilmoittautuminen pareittain, veteraaneille omat lähdöt...)

Arvokilpailut:

Arvokilpailu on avoin kilpailu ja kaikkien rotujen yhteinen koetapahtuma. Hyväksytyllä tuloksella voittaneelle koiralle myönnetään titteli ja koira puetaan kyseisen arvokilpailun voittajamantteliin. Mitattavien rotujen ylikorkeille koirille järjestetään omat koeluokkansa arvokilpailujen yhteydessä.

Maastojen Arvokilpailut: Suomen mestaruus, Derby 3 vuotialle koirille, Suomi CUP, Veteraanimestaruus

Maastajuoksun arvostelu:

Kilpailusuoritus:

Koiran suoritus alkaa, kun viehe lähtee liikkeelle, Koira päästetään lähtöpaikalla irti ja sillä on mahdollisuus lähteä vieheen perään. Koiran suoritus päättyy, kun se poistuu radalta.

Ajotyösketelyn arvioiminen:

Tuomari perustaa arvostelunsa viiteen osatekijään (nopeus, innokkuus, älykkyys, ketteruus, kestävyys), joista jokaisesta hän voi antaa enintään 20 pistettä. Liian aikaisesta lähettämisestä vähennetään koiran pisteistä 10 % silloin kun kilpailuttaja on itse lähettänyt koiransa.

Nopeus:

Koiran nopeutta verrataan suhteessa rodun muihin koiiriin. Koiran nopeus ilmenee koko matkan ajan, erityisesti suorilla osuuksilla. Nopeutta arvioitaessa otetaan huomioon koiran luontainen kyky liikkua rodulle tyypillisellä tavalla. Koska nopeutta ei mitata kellolla, koiran tapa juosta on tärkeä arvioitaessa kuinka nopeasti se liikkuu maastossa

Greyllä nopein eteenpäin suuntautuva nopeus. Puolanvinttikoiraa on samantyyppinen, joskin hitaampi, samoin skotti ja galgo. Whippet ilmentää myös räjähtävää lähtönopeutta sekä nopeita rytmivaihdoksia. Salukin nopeus on kevyempää ja erittäin kestävä. Azavakh ja slugi ovat saman tyyppisiä, lyhytrunkoisempia, jolloin laukka ei aivan aukea. Borzoi näyttää nopeutensa rytmivaihtona päästessään lähelle viehettä, muutoin sen pitäisi edetä pitkin leijuvin harppauksin. Ibizat, Cirneco ja faafao ovat keskinopeita ja kestäviä ja ilmentävät rytmivaihdoksia.

0 p. juoksee niin vähän ettei voida arvioida

1-5p ajo löysää, keskeyttää ennen maalia

6-9p juoksee koko radan keskitasoa hitaammin, ei rytmivaihdoksia

10-13p Juoksee rodulle tyypillisesti keskitasoa (hyväksytyt)

14-17p Keskitasoa nopeampi, rytmivaihdoksia (valio)

18-20p Huippuvauhti, nopeita rytmivaihdoksia tilanteen mukaan.

Innokkuus:

Koiran kiihkeys vieheeseen lähdöstä radan loppuun. Koiran pitää koko ajan seurata tarkasti vieheen liikkeitä, reagoida niihin välittömästi ja pyrkiä mahdollisimman tehokkaasti saamaan viehe kiinni. Lisäksi koiran innokkuus ilmenee:

lähdössä

- tiiviinä keskittymisenä

- vieheeseen kiinnittyneenä katseena;

vieheenajossa:

- esteiden ylityksenä puhtaasti ja epäröimättä
 - halusta palata vieheelle ajaututtuaan siitä eroon;
- vieheen kiinniottovaiheessa
- täytenä vauhtina
 - loppuliuvasta tehtynä hyökkäyksenä vieheen kimppuun
 - yrityksinä napata viehe, vaikka kilpakumppani olisi sen jo saanut

0 p. juoksee niin vähän, ettei voida arvioida, tai ei seuraa viehettä
1-5p innotonta, seuraa vain ajoittain
6-9p seuraa, mutta ei pyri kontaktiin, kinnostus vähenee loppuosalla
10-13p seuraa koko radan, reagoi vieheen liikkeisiin välittömästi
14-17p seuraa tarkasti, pyrkii tappoiskuun
18-20p pyrkii koko ajan aggressiiviseen kontaktiin vieheen kanssa

Älykkyys:

Älykkyys ilmenee koiran kyvystä valita ajolinjansa niin, että se pääsee mahdollisimman hyviin iskuasemiin vieheeseen nähden. Koira pystyy käyttämään hyväkseen maastovaihteluita, kanssakilpailijansa liikkeitä ja vieheen kulkusuuntaa, pyrkimyksenä pakottaa viehe helppokulkuiseen avoimeen maastoon.

0 p. ei voi arvostella tai seuraa vain kaveria
1-5p törmäilee kaveriin, esteisiin
6-9p Ei osaa käyttää maastoa hyväkseen
10-13p valitsee helppokulkuiset ajolinjat, sovittaa rytmensä maaston mukaan
14-17p osaa käyttää maastoa päästäkseen edulliseen asemaan vieheeseen nähden
18-20p pyrkii pakottamaan viehe avoimeen maastoon

Ketteryys:

Ketteryys on kykyä nopeasti ja vaivattomasti siirtyä ajosuunnasta toiseen. Koiran tulee säilyttää juoksurytmensä häiriintymättömänä maastovaihteluista ja maastossa olevista esteistä huolimatta. Koira osoittaa ketteryyttä nopeilla käänöksillään vastatessaan vieheen liikkeisiin, ja kiinniottovaiheessa erityisesti nappaamalla pysähtyneen vieheen sulavasti loppuliuvukseen

0 p. juoksee niin vähän ettei voida arvioida
1-5p juoksu hallitsematonta
6-9p nopeassa vauhdissa sekä vaikeammassa kohdissa ei pysty säilyttämään juoksurytmiaan
10-13p Koira hallitsee juoksunsa koko ajan
14-17p Pystyy maaston mukaan siirtymään juoksurytmistä toiseen (valio)
18-20p Juoksu ei häiriinny maastovaihteluissa ja esteissä

Kestävyys:

Kestävyydellä tarkoitetaan koiran kykyä selviytyä radan loppuun asti hyvässä ajokunnossa. Kestävyys on fyysisen ja henkisen kestävyiden loppusumma

0 p. ei lähde laikaan tai keskeyttää nopeasti

1-5p ei juokse koko rataa

6-9p jaksaa vain vaivoin maaliin

10-13p ei merkittävää vauhdin hidastumista

14-17p Pystyy rytmivaihdoksiin radan loppupuolella (valio)

18-20p juoksee aggressiivisesti eikä osoita väsymisen merkkejä maalissakaan

Osa-alue pisteiden painotus jos tulee tasapisteet: innokkuus, ketteryys, älykkyys, nopeus ja kestävyys.